

Mötesplats AKIS 2026

SAMMANFATTNING AV INSPEL OCH MEDSKICK TILL
UTVECKLINGEN AV AKIS I SVERIGE

Jennie Cederholm Björklund
LANDSBYGDSNÄTVERKETS KANSLI

Innehåll

Sammanfattning av Mötesplats AKIS 2026	2
Övergripande bild	2
Huvudteman i inspelen (prioriteringar framåt)	2
Sammanfattande slutsats	4
Kort “policy-relevant” sammanfattning	4
Policy brief – Prioriteringar för att stärka AKIS	5
Tvärgående rekommendationer	6

Sammanfattning av Mötesplats AKIS 2026

Övergripande bild

Deltagandet representerar hela AKIS, med tyngd på:

- Rådgivning, forskning och myndigheter
- God spridning även från lantbruk, nätverk och utbildning

Det ger ett underlag med både systemperspektiv och praktknära behov.

Huvudteman i inspelen (prioriteringar framåt)

1. Samverkan och koordinering (mest genomgående)

- Behov av **bättre samordning mellan aktörer**
- Minska stuprör och silos
- Tydligare struktur: *vem gör vad i AKIS?*
- Stark efterfrågan på **nationell koordinering + regionala system**

Återkommande fråga: *Behövs samordnare eller tydligare styrning?*

2. Lantbrukaren i centrum

- Systemet upplevs som **för top-down och komplext**
- Behov av:
 - Behovsdriven utveckling
 - Närmare koppling till gårdsnivå
- Viktigt att:
 - Utgå från lantbrukarnas verkliga behov
 - Fånga upp kunskap från praktiken (även småbrukare)

Tydlig signal: *AKIS måste bli mer relevant och användbart i vardagen*

3. Kunskapsflöden och nyttiggörande

- Stora behov av att:
 - Sprida forskningsresultat bättre
 - Göra kunskap mer användbar och konkret
- Problem:
 - Kunskap finns – men används inte
 - Svårt att paketera och nå ut

Fokus framåt:

- Kortare, mer tillgängliga format
- Bättre koppling forskning ↔ praktik

4. Innovation – särskilt på gårdsnivå

- Innovation sker redan – men:
 - Fångas inte upp
 - Sprids inte
- Behov av:
 - Deltagardriven innovation
 - Mer forskning i verkliga miljöer (på gårdar)
 - Öppen innovation och lärande mellan lantbrukare

Viktigt skifte: *Från projekt → kontinuerligt lärande och utveckling*

5. Kompetens och utbildning

- Behov av att utveckla:
 - Hela kompetenssystemet (inte bara kurser)
 - Lärarnas kompetens och status
 - Koppling mellan unga och yrkesverksamma
- Uppdatera utbildningsinnehåll (t.ex. företagsekonomi i gröna näringar)

Fokus: Livslångt lärande inom AKIS

6. Systemhinder och styrning

- Återkommande hinder:
 - Långa handläggningstider
 - Brist på finansiering
 - Projektlogik → brist på långsiktighet
- Regelverk upplevs ibland som bromsande

Behov:

- Mer **flexibla strukturer**
- Långsiktiga satsningar istället för korta projekt

7. Mötesplatser och nätverk

- Mötesplatser lyfts som **mycket värdefulla**
- Viktigt att:

- Fortsätta och skala upp
- Skapa fler tvärssektoriella möten

Effekt: Inspiration, samverkan och nya idéer

8. Tematiska utvecklingsområden

Exempel på konkreta områden som lyfts:

- Cirkulärt jordbruk och resurseffektivitet
- Digitalisering på gårdsnivå
- Krisberedskap och energi
- Regenerativt lantbruk
- Djurproduktion
- Regional utveckling
- Företagsekonomi och data på gård

Sammanfattande slutsats

- 1. Systemen behöver hänga ihop bättre:** Samordning, tydlighet och minskade stuprör
- 2. Fokus måste flyttas närmare lantbrukaren:** Praktik, behov och användbarhet
- 3. Kunskap finns – men måste användas bättre:** Spridning, paketering och beteendeförändring

Kort “policy-relevant” sammanfattning

- Stärk samordning och styrning inom AKIS
- Säkerställ behovsdriven utveckling med lantbrukaren i centrum
- Prioritera kunskapsspridning och nyttiggörande
- Skapa långsiktiga strukturer (minska projektberoende)
- Stöd innovation på gårdsnivå och deltagardrivna processer
- Investera i kompetenssystem och utbildning
- Fortsätt utveckla mötesplatser och nätverk

Policy brief – Prioriteringar för att stärka AKIS

Inspelen från Mötesplats AKIS visar sammantaget ett tydligt behov av att vidareutveckla AKIS mot mer **samordnade, behovsdrivna och praktiska system**. Flera återkommande utmaningar och möjligheter pekar i samma riktning.

För det första efterfrågas en **starkare samordning**. Aktörer upplever idag att systemet är fragmenterat, med otydliga roller och bristande koordinering mellan nationell och regional nivå. En mer sammanhållen struktur, med tydligare ansvar och funktioner, bedöms som avgörande för att öka effektiviteten.

För det andra behöver AKIS i högre grad utgå från lantbrukarnas behov. Systemet upplevs som komplext, vilket i sig speglar bredden av aktörer och funktioner, men samtidigt gör det svårt att överblicka och tillgodogöra sig. För att öka förståelsen och engagemanget behöver den **praktiska nyttan bli tydligare** – hur insatser inom AKIS faktiskt bidrar i lantbrukarens vardag. Ett starkare fokus på gårdsnivå, behovsdriven innovation och konkret relevans är därför avgörande.

För det tredje finns ett omfattande behov av att **förbättra kunskapsflödena**. Kunskap produceras, men når inte alltid fram eller omsätts i praktik. Insatser bör därför i ökad utsträckning fokusera på spridning, paketering och användning av befintlig kunskap.

Vidare lyfts vikten av stärkt samverkan mellan aktörer, ökat stöd till innovation i verkliga miljöer samt utveckling av kompetens och lärande i hela systemet. Samtidigt pekar många på strukturella hinder, såsom kortsiktiga projekt, långa handläggningstider och begränsande regelverk.

Sammantaget krävs ett **skifte från ett projektbaserat till mer långsiktigt och systemorienterat arbetssätt**. För att lyckas behöver styrning, finansiering och genomförande i högre grad samspela och utgå från målet att skapa konkret nytta för lantbrukare och andra aktörer i AKIS. Detta bidrar till att uppnå visionen ”Svenska AKIS gör det enkelt att driva det bästa lantbruket”.

Målbild 2030 för AKIS i Sverige

”Svenska AKIS gör det enkelt att driva det bästa lantbruket”

2030 har svenska AKIS-aktörer arbetat framgångsrikt med att:

- Skapa hög status för gröna näringar
- Utveckla en stark och samlad bransch i förarsätet
- Främja ökad produktion och export
- Utveckla metoder för effektiv kunskapsinhämtning, delning och användning
- Utveckla lärandekultur hos lantbruksföretagare och AKIS-organisationer
- Minska gapet mellan kunskap, finansiering och synsätt

Inspelen visar sammantaget behov av mer samordnat, behovsdrivet och praktiktära AKIS, där fokus ligger på att stärka samverkan, förbättra kunskapsflöden och skapa bättre förutsättningar för långsiktig utveckling och innovation.

Tvärgående rekommendationer

1. Skifta från projekt → system

- Mindre kortsiktiga projekt
- Mer långsiktiga strukturer och funktioner

2. Bygg AKIS runt lantbrukaren

- All styrning och utveckling bör testas mot:
→ *Ger detta konkret nytta på gårdsnivå?*

3. Prioritera användning av kunskap

- Mindre fokus på att producera ny kunskap
- Mer fokus på att **få befintlig kunskap att användas**

4. Investera i relationer och mötesplatser

- Samverkan sker inte av sig själv
- Kräver aktiv facilitering och resurser